

Gdańsk, 21 sierpnia 2023 r.

Recenzja

osiągnięcia habilitacyjnego i dorobku naukowego dr med. Agaty Skrzat-Klapaczyńskiej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne.

- I. **Habilitantka** – dr n. med. Agata Skrzat-Klapaczyńska – jest praktykującym lekarzem, absolwentką kierunku lekarskiego Akademii Medycznej w Lublinie (obecnie Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) – studia ukończyła w 2007 roku. Tytuł specjalisty chorób zakaźnych uzyskała w 2014 roku. Stopień doktora nauk medycznych zdobyła w roku 2018 roku na Wydziale Lekarskim Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na podstawie rozprawy: *„Zakażenia bakteryjne u pacjentów z zakażeniem HIV-1, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu skojarzonej terapii antyretrowirusowej”* – rozprawa ta została obroniona z wyróżnieniem. Aktualnie Habilitantka pracuje na stanowisku adiunkta w Klinice Chorób Zakaźnych dla Dorosłych WUN, a także jest asystentką w Oddziale VII Wojewódzkiego Szpitala Zakaźnego w Warszawie. Ponadto Habilitantka jest członkiem zarządu i sekretarzem Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, członkiem Polskiego Towarzystwa Naukowego AIDS oraz *European AIDS Clinical Society*, w tym członkiem Komitetów Naukowych *The EACS Young Investigators* i *Women Against Viruses in Europe*, a przede wszystkim jest członkiem zarządu i wiceprezesem *Euroguidelines in Central and Eastern Europe (ECEE) Network Group Association*. Dr med. Agata Skrzat-Klapaczyńska w latach 2016-2022 była dziesięciokrotnie wyróżniana nagrodami naukowymi przez Fundację Rozwoju Nauki w Wojewódzkim Szpitalu Zakaźnym w Warszawie. Była też promotorem pomocniczym dwóch doktoratów i recenzentem czasopism: *Przegląd Epidemiologiczny*, *Journal of Clinical Medicine*, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *Medicina* oraz *Plos One*. Habilitantka jest również członkiem Stowarzyszenia Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław”, zrzeszającego pasjonatów historii Polski, a w szczególności Polskiego Państwa Podziemnego 1939-1956, aktywnie pomaga żyjącym uczestnikom Powstania Warszawskiego i szerzy wiedzę o służbie zdrowia tego okresu m.in. poprzez organizowanie rekonstrukcji historycznych placówek służby zdrowia we współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym przy Zakładzie Historii Medycyny WUM.
- II. Osiągnięcie habilitacyjne zostało zatytułowane: *„Interdyscyplinarna opieka medyczna nad pacjentami zakażonymi HIV-1 w aspekcie chorób niedefiniujących AIDS z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19”* i składa się z serii 6 artykułów opisujących tę tematykę o łącznym IF=16,603 (MNIŚZW=560). W czterech artykułach Habilitantka jest pierwszą autorką, w dwóch drugą, w czterech pracach dr Agata Skrzat-Klapaczyńska jest autorem korespondencyjnym. Artykuły te są spójne tematycznie i konsekwentnie pogłębiają wiedzę na temat medycznych i organizacyjnych aspektów opieki nad osobami żyjącymi z HIV w Polsce i Europie Środkowej i Wschodniej w drugiej dekadzie XXI wieku.

- a. Pierwsza z prac: „Non-AIDS-defining bacterial infections in patients with HIV infection” (Przegl Epidemiol 2019;73(4): 511-521; MNiSzW=40 pkt) dokumentuje epidemiologię zakażeń bakteryjnych uzyskanych na podstawie posiewów moczu, wymazów z górnych dróg oddechowych, skóry i ran u 558 pacjentów żyjących z HIV, będących pod opieką ośrodka warszawskiego – badanie zostało przeprowadzone metodą analizy elektronicznej bazy danych, przy czym retrospektywnej analizie poddano epidemiologię bakterii i cechy kliniczne pacjentów związane z zakażeniem HIV, lecz nie objawy ani jednostki chorobowe wywoływane przez wyizolowane patogeny.
- b. Druga praca: „Factors associated with the risk of upper respiratory tract bacterial infections among HIV-positive patients”, (PLoS One 2022;17(7):e0270770; IF: 3,752, MNiSzW: 100 pkt) stanowi kontynuację i doprecyzowanie poprzedniej pracy w zakresie wyłącznie bakteryjnych zakażeń górnych dróg oddechowych – ponownie dzięki analizie elektronicznej bazy danych 447 pacjentów. **Wskazała ona na związek występowania tych zakażeń z wykrywalną wiremią HIV (nieskuteczną terapią antyretowirusową), liczbą limfocytów CD4 < 500/mm³ i zaawansowanym wiekiem pacjentów żyjących z HIV.**
- c. Trzecia praca: „Epidemiological characteristics and access to end-stage liver disease care for HIV-positive patients with HCV and/or HBV coinfections in Central/Eastern European and neighboring countries – data from the ECEE Network” (Przegl Epidemiol 2019;73(1): 61-68; MNiSzW=40 pkt). Jest to pierwsza z czterech prac powstałych przy użyciu stowarzyszenia ECEE (w którym Habilitantka jest aktualnie wiceprezesem) i była oparta o metodologię badania ankietowego, lecz skierowanego nie bezpośrednio do pacjentów, a do pracowników medycznych z ośrodków sprawujących opiekę nad osobami żyjącymi z HIV. **Praca ta jest swoistą epidemiologią opisową dostępu do świadczeń medycznych w Europie Środkowej i Wschodniej – w tym przypadku dokumentując m.in. brak dostępu do przeszczepów wątroby w tej grupie pacjentów w regionie – pomimo braku przesłanek merytorycznych.**
- d. Czwarta praca: „HIV care in times of the COVID-19 crisis — where are we now in Central and Eastern Europe?”, Int J of Infect Dis 2020;96:311-4; IF: 3,623, MNiSzW: 100 pkt) została przeprowadzona według tej samej metodologii poprzez badanie ankietowe profesjonalistów medycznych stowarzyszonych w ECEE i jasno opisuje zmiany w „epidemiologii” (problemy) dostępu do usług medycznych dla osób żyjących z HIV, będące następstwem pierwszych miesięcy pandemii COVID-19.
- e. Piąta praca: „Chronic kidney disease and nephrology care in people living with HIV in Central/Eastern Europe and neighbouring countries — cross-sectional analysis from the ECEE Network” (Int J Environ Res Public Health 2022;19(19); IF: 4,614, MNiSzW: 140 pkt) jest kolejną pracą przeprowadzoną według powyższych zasad – tym razem opisująca „epidemiologię” dostępu do świadczeń medycznych związanych z niewydolnością nerek dla osób żyjących z HIV w regionie Europy Środkowej i Wschodniej, ponownie dokumentującą istotne różnice np. w dostępie do leczenia

niewydolności nerek pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami w tym regionie oraz to, że większość przypadków uszkodzenia nerek jedynie towarzyszy zakażeniu retrowirusowemu i wynika z innych przyczyn niż te związane bezpośrednio i pośrednio z zakażeniem HIV.

- f. Ostatnia praca: „*The management of HIV care Services in Central and Eastern Europe: data from the Euroguidelines in Central and Eastern Europe Network Group*”, (Int J Environ Res Public Health 2022;19(13); IF: 4,614, MNiSzW: 140 pkt) ponownie opisuje zmiany jakie dokonały się w systemach i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami żyjącymi z HIV po dwóch latach pandemii COVID-19 – ponownie z wykorzystaniem ECEE i ankietowania profesjonalistów medycznych w regionie Europy Środkowej i Wschodniej.

Cztery z powyższych prac powstały we współpracy ze stowarzyszeniem *Euroguidelines in Central and Eastern Europe (ECEE) Network Group Association*, którego Habilitantka jest współorganizatorem. Recenzent zwraca na to uwagę w kontekście art. 219 ust. 1 punkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późniejszymi zmianami.

- III. **Pozostały dorobek naukowy** (bez osiągnięcia habilitacyjnego) obejmuje 18 prac pełnotekstowych, 3 prace poglądowych, 1 opis przypadku, 2 listy do redakcji i 1 rozdział w monografii krajowej, 9 doniesień plakatowych o łącznym IF=101,030 (MEIN: 1857). Łączna liczba cytowań wg SCOPUS bez autocytowań wynosi 117, a indeks h=6. Po uzyskaniu stopnia doktora przyrost IF wyniósł 112,793. Za publikacje wynikające z udziału Habilitantki w badaniach wielośrodkowych Jej dorobek wyniósł 55,375. Zakres badań Habilitantki obejmuje następującą tematykę:

1. Diagnostyka i leczenie osób żyjących z HIV, w tym zakażeń niedefiniujących AIDS i nieinfekcyjnych stanów chorobowych, takich jak patologia nerek i wątroby.
2. Profilaktyka przedekspozycyjna (PrEP) zakażenia HIV.
3. Dostępność do leków antyretrowirusowych i zasady ich stosowania w regionie Europy Środkowo-Wschodniej.
4. Późne rozpoznania zakażenia HIV – demografia problemu w regionie.
5. Wpływ pandemii i szczepień przeciwko COVID-19 na stan zdrowia (objawy) i dostępność do leczenia antyretrowirusowego osób żyjących z HIV.
6. Szczepienia przeciwko COVID-19 i zakażenia przełamujące.
7. Choroby przenoszone drogą płciową.
8. Bakteryjne zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych.

- IV. Habilitantka była kierownikiem grantu ABM nr 2021/ABM/COVID19/WUM „Ocena skuteczności i bezpieczeństwa szczepienia przeciwko SARS-CoV-2 wśród pracowników ochrony zdrowia”.

- V. Współpraca międzynarodowa Habilitantki została uprzednio szeroko opisana w związku z oceną osiągnięcia habilitacyjnego – jest to intensywna, dobrze zorganizowana i owocna współpraca w ramach stowarzyszenia „*Euroguidelines in Central and Eastern Europe Network Group*”, zrzeszającego profesjonalistów medycznych świadczących opiekę zdrowotną dla osób żyjących z HIV w dwudziestu czterech krajach Europy Środkowej

i Wschodniej. Należy przypomnieć, że obecnie Habilitantka jest wiceprezesem tego stowarzyszenia.

- VI. **Działalność dydaktyczną** przeddyplomową Habilitantka prowadzi w Klinice Chorób Zakaźnych dla Dorosłych WUM – z przedmiotu „Choroby zakaźne” dla studentów kierunku lekarskiego oraz na Wydziale Anglojęzycznym WUM. Dydaktyka podyplomowa obejmuje wykłady dla lekarzy specjalizujących się w chorobach zakaźnych w ramach kursów: „Zakażenia HIV i AIDS” (Habilitantka była kierownikiem organizacyjnym tego kursu) oraz „Neuroinfekcje, nowe choroby zakaźne i bioterroryzm.” Prowadziła również szkolenia z chorób zakaźnych dla studentów studiów doktoranckich i pracowników akademickich z krajów europejskich w szczególności nie będących członkami Unii Europejskiej w ramach programu PROM NAWA.

Podsumowując – aktywność naukowa dr med. Agaty Skrzat-Klapaczyńskiej jest skoncentrowana wokół aspektów klinicznych i organizacyjnych związanych z opieką nad osobami żyjącymi z HIV. Jej warsztat badawczy wykracza poza narzędzia tradycyjnie dostępne lekarzowi klinicyście (np. analizę epidemiologii schorzeń, objawów i wyników badań laboratoryjnych czy obrazowych) i obejmuje narzędzia dostępne badaczom w XXI wieku: analizy elektronicznych baz danych czy współpracę międzynarodową w zakresie ankietowania profesjonalistów medycznych pod kątem ich metodologii pracy.

Istotą nauki jest pozyskiwanie danych, ich analiza i publikowanie wyników zgodnie z zasadami rzetelności naukowej – nie inaczej dzieje się obecnie, w epoce nadmiaru informacji, a nawet szumu informacyjnego. I taka właśnie jest aktywność naukowa Habilitantki, wykazuje się ona profesjonalizmem i dużą biegłością, wręcz współtworząc narzędzia badawcze w postaci np. współorganizowania prac stowarzyszenia ECEE. Jej publikacje być może nie stanowią przełomu w medycynie na miarę wynalezienia szczepionki przeciwko HIV czy terapii eradykujących to zakażenie, jednak z pewnością nie są one szumem informacyjnym. Odkrycia o charakterze przełomowym w zakażeniu HIV już zostały dokonane lub wymagają gigantycznego wysiłku finansowego i organizacyjnego, dlatego tu i teraz wygaszanie pandemii HIV polega na maksymalizowaniu efektów stosowania dostępnych nam już narzędzi: testowania, leczenia antyretrowirusowego i terapii innych schorzeń niekorzystnie wpływających na leczenie i transmisję tego bardzo interdyscyplinarnego zakażenia jakim jest HIV, w tym schorzeń nieinfekcyjnych. Tego właśnie dotyczą publikacje dr med. Agaty Skrzat-Klapaczyńskiej.

Wątpliwości recenzenta mogą wprowadzić szczegóły metodologiczne, np. to czy zebranie danych z pojedynczego (zwykle dobrze zorganizowanego) ośrodka w każdym z uczestniczących w projekcie krajów realnie odzwierciedla opisywane niedostatki organizacyjne, jednak recenzent ma świadomość, że wyniki te przeszły przez szczegółowy proces oceny na etapie publikacji i również w aktualnej formie dostarczają cennych informacji. Wnioski z publikacji dr med. Agaty Skrzat-Klapaczyńskiej będą praktycznie użyteczne dla organizatorów systemów opieki zdrowotnej w Europie Środkowo-Wschodniej – kryzys pandemiczny i wojna wykazały, że braki i niedociągnięcia w jednym państwie mogą w krótkim czasie mieć wpływ na systemy ochrony zdrowia w państwach sąsiednich. W dłuższej perspektywie prace dr med. Agaty Skrzat-Klapaczyńskiej będą również cytowane przez badaczy analizujących wstecznie skutki organizacyjne skrzyżowania się w naszym regionie dwóch bardzo odmiennych pandemii.

W opinii recenzenta dr med. Agata Skrzat-Klapaczyńska wypełnia warunki wskazane w art. 219 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późniejszymi zmianami. Dorobek naukowy Habilitantki stanowi znaczący wkład w rozwój wiedzy o aspektach klinicznych i organizacyjnych opieki nad osobami żyjącymi z HIV oraz (w szerokim rozumieniu) o chorobach zakaźnych. W opinii recenzenta Habilitantka, Jej osiągnięcie i dorobek naukowy mogą być skierowane do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

GDĄŃSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
Wydział Lekarski
Klinika Chorób Zakaźnych
81-519 Gdynia
ul. Powstańca Styczniowego 9b
tel./fax 58 349 15 00 kchz@gumed.edu.pl

dr hab. n. med. Tomasz Smiatecz